

պէս լուաք եղեալ է սաստիկ ցուրտ և ձիւն այնչափ մինչև սառիլ բազմաց ի ճանապարհի։...

Յամի տեառն 1755

փետրվարի 17

[Կ. Պոլիս]

Նուաստ ծառայ

Հայր Զաքարիայ վարդապետ

ՃԼԸ.

Իրրեւ Յառաջարան — Զեկուցում պիտի ծառայէ հետեւեալ շահեկան նամակը՝ Բենեդ. Ժ. Ի հռչակաւոր կոնդակին հայերէն թարգմանութեան, որոյ մասին Մելգոնեան կ'ըսէ ուրիշ թղթի մը մէջ առ Հ. Իգնատիոս. «Մեր թարգմանեցաք և ահա յաւուրս յայտոսիկ տամք նունցին և յղէ ի Հոսմ» (Գր. 1755 սեպտ.ի 9)։

Թարգմանին է Հ. Վրթանէս Ասկէրեան. ու գրքին Բ ճակտին վրայ մատիտով գրուած ծանօթութեան մը համաձայն՝ Ս. Աթոռը զայն տպագրել տուած է սոյն 1755 թուականին ի Հոսմի։ Նոյնը երկրորդ անգամ հրատարակուած է Վենետիկ՝

Մի. Մատենադարանիս ստանձնած այս օրինակին վրայ մատիտով գրուած է նաև. «Յովսէփ Ստեփանեան Արի կոպիկոպուս Եղևտոյ մայրաքաղաքի առաքեցաւ գիրքս»։

Վերապատուելի Տեառն Հ. Միքայել Վդ.ին ողջոյն սիրոյ ի տեր

... յաւուրս յայտոսիկ, կոչեաց զիս նունցն, և ընթերցաւ առաջի իմ զթուղթ ինչ սուրբ Ժողովոյն, յորում յանձնէր մեզ ինքն սուրբ Ժողովի, և Սրբազան Հայրապետն հրամայէր, զի մեք թարգմանեսցուք զփոքրիկ գիրք ինչ ի լատինէ ի հայ բարբառ. և ապա տպեսցուք և տարածեսցուք յարեւելս. այս փոքրիկ գիրքս է շարադրեալ ի նոյն սրբազան Հայրապետէն, ըստ կերպի կաթողիկէայց Գրոց առ միսիօնարս, որք գնան յարեւելս, և կամ միսսիօնարութիւն առնեն ի վերայ այլոց ազգաց. յորում խօսի Վրճնովք, և այլ փաստիւք պարտաւորելով զամենեսին, զի իւրաքանչիւր ազգ ի ընդունեալ և ի թոյլ տուեալ ճիսի կացցէ և մնասցէ, և զի միսսիօնարք ոչ լիցին կարողք փոփոխել տալ զճէս ուղղափառ լինողաց, և զի եկեղեցին սուրբ կամի, զի իւրաքանչիւր ազգ ուղղափառք լիցին, և ոչ թէ լաթինք։ Եւ մեծութիւն գրքին է վեց տապաղայ փոքր մի ևս աւելի։... Եւ զայս գիրք նախ թարգմանեմք և յղեմք ի հոսմ, և նոքա տեսանեն. և ապա տիպն լինի։

1755 յօգոստոսի 23

[Վենետիկ]

Նուաստ ծառայ

Ստեփաննոս վրդ. Աբբահայր

ՃԼԹ.

Իր տեսակին մէջ եզական է հետեւեալ պատմութիւնը։

Յիշեցնենք միայն, որ այդ միջոցին Աւստրիոյ գահակալը՝ ակնարկուած «Իմբարաթոռ»-ն էր Մարիամ Թերեզա, իսկ ի Ռուսիա՝ Եղիսաբեթ։

Գալող նամակագիր Մեսրոպ Արք. Քեահիա Արապեանի՝ սա Հոսմ կը գրտնուի 1742-էն ի վեր՝, իր ձեռնադրութեան անվաւեր ըլլալու խնդրոյն լուծումը Ս. Ժողովքէն ընդունելու համար՝

1. Բագմովեպ 1914, էջ 379, 417.
2. Գալեմք. «Կենս. Սարգ. Արք. Սարաֆեան», էջ 376.
3. Անդ, էջ 219.